

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Modelos de provisión do benestar		Código	615525003
Titulación	Mestrado Universitario en Políticas Sociais e Intervención Sociocomunitaria			
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Moré Corral, María Paloma	Correo electrónico	paloma.more@udc.es	
Profesorado	Moré Corral, María Paloma	Correo electrónico	paloma.more@udc.es	
Web				
Descripción xeral	A materia "Modelos de provisión do benestar" identifica como entidades de provisión de benestar a familia, o mercado, o Estado e a comunidade. Ao longo do temario explórase a participación histórica de cada unha destas axencias na prestación de coidados e de apoio persoal, facendo especial fincapé nos cambios que a súa distribución ten experimentado desde a aprobación das políticas de austeridade. Asemade, o programa céntrase no caso español, examinando as características propias do noso modelo de benestar. Nas clases sostense o principio de debate democrático, escoitando e respetando todas as opinións diversas en torno aos temas tratados, tanto de parte do profesorado como do alumnado.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	CE1 - Determinar as dimensións e categorías axeitadas para o diagnóstico e a análise científica das situacions de exclusión social.
A2	CE2 - Interpretar os feitos e as políticas sociais desde os distintos paradigmas teóricos vixentes na análise da exclusión.
A3	CE3 - Deseñar e desenvolver procesos de observación e documentación para o estudo das políticas e os sistemas de benestar social.
A5	CE5 - Interpretar as situacions e os procesos de marxinación social e económica de colectivos desde unha perspectiva histórica e macroestrutural.
A8	CE8 - Identificar procesos e factores de cohesión social, e deseñar medidas para a súa potenciación.
B1	CB1 - Demostrar coñecementos avanzados, de carácter multidisciplinar, para a investigación e o exercicio profesional no ámbito da exclusión social.
B2	CB2 - Aplicar e integrar os coñecementos a contornos e problemas emerxentes e indefinidos, na práctica investigadora e profesional.
B3	CB3 - Seleccionar o marco científico adecuado para avaliar as evidencias dispoñibles e postular hipóteses razoadas sobre a avaliación previsible dos feitos sociais estudiados.
B7	CB7 - Que os estudiantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
B9	CB9 - Que os estudiantes saibam comunicar as súas conclusóns e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
B12	CB12 - Manter responsabilidade e compromiso co desenvolvemento profesional continuo de forma autónoma.
B13	CX1 - Comprender e integrar coñecementos complexos para traducilos en propostas de investigación e programas de intervención en contextos sociais problemáticos.
B14	CX2 - Realizar unha análise crítica da realidade social e do desenvolvemento profesional vinculada aos feitos sociais sobre os que se traballa.
B15	CX3 - Deseñar, aplicar e avaliar proxectos de investigación en ciencias sociais relacionados cos procesos e as situacions de exclusión social.
B18	CX6 - Valorar a adecuación das distintas ferramentas teóricas, metodolóxicas e técnicas ás preguntas e os obxectivos específicos formulados sobre a realidade social e as políticas sociais.
B20	CX8 - Aplicar a perspectiva comparada na comprensión das problemáticas sociais e das respostas e solucionés políticas.

B21	CX9 - Aplicar unha perspectiva interdisciplinar na análise e a valoración de problemáticas de exclusión e políticas sociais de inclusión e cohesión.
B22	CX10 - Recoñecer e valorar os xuízos de valor e as evidencias nos argumentos que sosteñen as descripcións e políticas sobre a realidade social.
C1	CT1 - Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C5	CT5 - Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	CT6 - Adquirir habilidades para a vida e hábitos, rutinas e estilos de vida saudables.
C7	CT7 - Desenvolver a capacidade de traballar en equipos interdisciplinares ou transdisciplinares, para ofrecer propostas que contribúan a un desenvolvemento sostenible ambiental, económico, político e social.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Interpretar as consecuencias da interrelación entre o estado, o mercado e a familia na provisión de benestar sobre a exclusión social.		AM1 AM2 AM5	BM1 BM3 BM20 BM21 BM22
Deseñar e evaluar políticas sociais destinadas á provisión de benestar.		AM3 AM8	BM2 BM3 BM7 BM9 BM12 BM13 BM14 BM15 BM18 BM20 BM21 BM22
Elaborar indicadores que midan as necesidades sociais da poboación e que señalen as fórmulas mercantiles, administrativas, familiares e comunitarias para afrontalas.		AM1 AM3 AM8	BM2 BM7 BM12 BM13 BM15 BM18 BM21
Analizar os antecedentes históricos das políticas sociais e do actual estado de benestar.		AM1 AM2 AM5	CM1 CM6 CM7 BM3 BM14 BM20 BM22

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1 - Desenvolvemento e evolución histórica dos diferentes modelos de prestación asistencial. Revisión dos modelos de benestar europeos e a súa clasificación.	
Tema 2 - Revisión feminista dos modelos de benestar. Retos, lagoas e contradicións contemporáneas.	
Tema 3 - Régimes de coidados en perspectiva comparativa.	

Tema 4 - División internacional e mercantilización do trabalho reprodutivo. Cadeas asistenciais globais.	
Tema 5 - A contribución das mulleres e da familia ao benestar e á crise de coidados.	
Tema 6 - Políticas de austeridade e deconstrucción dos Estados do benestar. O sistema de atención a longo prazo e as súas consecuencias sobre o familismo e a privatización	
Tema 7 - O papel das redes sociais comunitarias na prestación de benestar.	

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / trabajo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A2 A5 B3 B12 B20 B21 B22 C5 C6	26	52	78
Estudo de casos	A3 A5 A8 B1 B2 B7 B12 B13 B14 B15 B18 B20 B21 B22 C1 C5 C6 C7	6	12	18
Lecturas	A1 A2 A3 A5 B1 B2 B3 B14 B15 B18 B20 B21 B22 C5	4	8	12
Obradoiro	B9 B21 B22 C1	16	24	40
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descripción
Sesión maxistral	Consisten na explicación da parte teórica da asignatura. Controlarase a asistencia.
Estudo de casos	Estudo de políticas sociais específicas e análise da sua implementación. Realizarase un traballo de investigación en grupo (3/4 estudiantes) no que cada equipo analice o modelo de prestación asistencial dun país que elixiron anteriormente. Nas sesións de clase dedicarase un tempo a progresar nestas investigacións, que se enriquecerán coas discusións e actividades realizadas na clase. Cada equipo presentará o seu traballo na clase ao final do curso. As directrices específicas daranse de xeito presencial e a través do Campus Virtual.
Lecturas	Lecturas académicas sobre os contidos da materia que serán comentadas en clase a través de debates dirixidos pola docente que fomenten a participación do alumnado e desenvolver as súas habilidades orais e as súas capacidades críticas sobre fenómenos sociais. Para o alumnado en modo NON PRESENCIAL, abriranse foros no Campus Virtual para que poidan comentar as lecturas.
Obradoiro	Trátase de sesións prácticas interactivas que apoien aos estudiantes para a elaboración de informes analíticos, deseño e avaliación de políticas sociais concretas. Realizaranse actividades como debates, busca e análise de información, visualización e análise de documentais, entre outros. Para estudiantes en modo NON PRESENCIAL, abriranse foros para que poidan comentar os documentais propostos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción

Obradoiro Estudo de casos Lecturas	A atención personalizada en cada unha das metodoloxías previstas desenvolverase na aula e tamén nas tutorías individualizadas programadas coa profesora. Para o alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia así como para o alumnado online, acordarase ao inicio do curso un calendario específico de tutorías compatible coa súa dedicación.
--	---

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descripción	Cualificación
Obradoiro	B9 B21 B22 C1	Cada estudiante prepara unha das lecturas individualmente ou en pequenos grupos e, segundo un calendario asignado, preséntana na clase. O alumnado debe participar activamente nas discusións das lecturas.	20
Sesión maxistral	A1 A2 A5 B3 B12 B20 B21 B22 C5 C6	Controlarase a asistencia.	10
Estudo de casos	A3 A5 A8 B1 B2 B7 B12 B13 B14 B15 B18 B20 B21 B22 C1 C5 C6 C7	Realízase un traballo en grupo (3/4 estudiantes) no que cada equipo analiza o modelo do benestar dun país que elixiron anteriormente. Nas sesións de clase dedicarase un tempo a progresar nestas tarefas, que se enriquecerán con debates e actividades realizadas na clase. Cada equipo presentará o seu traballo na clase ao final do curso. As directrices específicas daranse de xeito presencial e a través do Campus virtual.	50
Lecturas	A1 A2 A3 A5 B1 B2 B3 B14 B15 B18 B20 B21 B22 C5	Cada alumno realizará un ensaio dun máximo de 2.000 palabras nas que relaciona os diferentes aspectos do programa do tema. Cada alumno/a elixirá libremente o enfoque, ainda que a profesora dará unhas recomendacións en clase (tamén para estudiantes NON PRESENCIAIS) sobre como guialo. As lecturas realizadas durante o curso, que estarán a disposición dos/as estudiantes mediante o Campus Virtual, serán as principais fontes bibliográficas.	20

Observacións avaliación

? Os/as estudiantes na modalidade NON PRESENCIAL serán avaliados do seguinte xeito:
o Leituras: realización do ensaio individual. 50%o Estudo de caso: 40% (non será necesario presentalo na clase e pódese facer individualmente)o Obradoiro: participación a través de foros que se abrirán para que poidan comentar lecturas, documentais, etc. 10%A segunda oportunidade en xullo a availación será:
o Leituras: realización da proba individual. 50%o Estudo de caso: 50% (non será necesario presentalo na clase e pódese facer individualmente)

Fontes de información

Bibliografía básica	<p>Barbeta-Viñas, Marc y Cano López, Tomás (2018). ?¿Hacia un nuevo modelo de paternidad? Discursos sobre el proceso de implicación paterna en la España urbana?. Revista Española de Investigaciones Sociológicas, 159: 13-30 http://dx.doi.org/10.5477/cis/reis.159.13</p> <p>Barriga, Luis Alberto (2010). Financiación y costes de la Ley 39/2006.</p> <p>Observatorio Estatal para la Dependencia, Madrid: Asociación Estatal de Directores Gerentes en Servicios Sociales.</p> <p>Benería, L. (2011). ?Crisis de los cuidados, migración internacional y políticas públicas? en Carrasco, C. et al. (eds.), El trabajo de cuidados. Historia, teoría y políticas, Madrid: CIP-Ecosocial.</p> <p>Bettio, F. et al. (2006). ?Change in Care Regimes and Female Migration: The Care Drain in the Mediterranean?, Journal of European Social Policy 16(3): 271-285.</p> <p>Bettio, Francesca & Plantenga, Janneke (2004). ?Comparing Care Regimes in Europe?. Feminist Economics, 10:1, 85-113 https://doi.org/10.1080/1354570042000198245</p> <p>Blanchard, O. (2021) Los cuidados a domicilio y las plataformas digitales en España. Digital Future Society. Barcelona, España.</p> <p>Carrasco, C. (2013). ?El cuidado como eje vertebrador de una nueva economía?, Cuadernos de Relaciones Laborales, 31(1): 39-56.</p> <p>Comas-d'Argemir, D. (2019). ?Cuidados y derechos. El avance hacia la democratización de los cuidados?. Cuadernos De antropología Social, (49). https://doi.org/10.34096/cas.i49.6190</p> <p>Comas D'Argemir, D. et al (2021). ?EL CUIDADO IMPORTA Impacto de género en las cuidadoras/es de mayores y dependientes en tiempos de la Covid?19?, Fondo Supera Covid-19.</p> <p>https://www.antropologia.urv.cat/media/upload/domain_1327/arxius/CUMADE/Informe%20Completo_Definitivo_14.12.21.pdf</p> <p>Consejo Económico y Social (2020). El sistema de promoción de la autonomía personal y atención a las personas en situación de dependencia. Informe 03 2020.</p> <p>http://www.ces.es/documents/10180/5226728/Inf0320.pdf</p> <p>Costa-Font, Joan (2010): ?Devolution and Welfare Reform: Long-term Care in the ?Latin Rim??, Social Policy & Administration 44(4):481-494.</p> <p>Daly, M. y Lewis, J. (2011), ?El concepto de 'social care' y el análisis de los estados de bienestar contemporáneos? en Carrasco, C. et al. (eds.), El trabajo de cuidados. Historia, teoría y políticas, Madrid: CIP-Ecosocial.</p> <p>Del Moral, L. (2012). Sobre la necesaria reorganización social de los tiempos: políticas de tiempo, espacios económicos alternativos y bienestar. Papeles de relaciones ecosociales y cambio social, 119: 77-91.</p> <p>Del Pino, E., Moreno-Fuentes, F.J., Cruz-Martínez, G., Hernández-Moreno, J. Moreno, L., Pereira-Puga, M., Perna, R. 2020. Informe Gestión Institucional y Organizativa de las Residencias de Personas Mayores y COVID-19: dificultades y aprendizajes. Instituto de Políticas y Bienes Públicos (IPP-CSIC) Madrid. http://dx.doi.org/10.20350/digitalCSIC/12636</p> <p>Díaz-Gorfinkel, M. y Martínez-Buján, R. (2018). Mujeres migrantes y trabajos de cuidados: transformaciones del sector doméstico en España, Panorama Social, 27: 105-118.</p> <p>Durán, M.A. (2018). ?La riqueza invisible del cuidado?. Valencia: Universitat de València.</p> <p>Ferrera, M. (1996), ?The Southern Model of Welfare in Social Europe?, Journal of European Social Policy, 6(1): 17-37.</p> <p>Flaquer, L. (2004), ?La articulación entre familia y estado de bienestar en los países del Sur de Europa?, Papers, 73: 27-58.</p> <p>Informe Foessa, (2019). VIII Informe sobre exclusión y desarrollo social en España.</p> <p>https://caritas-web.s3.amazonaws.com/main-files/uploads/sites/16/2019/05/Informe-FOESSA-2019-completo.pdf</p> <p>IMSE RSO, (2021). Impacto del covid-19 en el Sistema para la Autonomía y Atención a la Dependencia (SAAD)</p> <p>https://www.imserso.es/imserso_01/documentacion/estadisticas/info_d/covid19_dep/index.htm</p> <p>León, M. y E. Pavolini (2014), ??Social Investment? or Back to ?Familism?: The Impact of the Economic Crisis on Family and Care Policies in Italy and Spain, South European Society and Politics, 19:3, 353-369.</p> <p>Lewis, Jane (1997). ?Gender and welfare regimes: further thoughts?. Social Politics: International Studies in Gender, State & Society, 4 (2): 160-177.</p> <p>https://doi.org/10.1093/sp/4.2.160</p> <p>Lyon, D. y M. Gluksmann (2008): ?Comparative Configurations of Care Work across Europe?, Sociology 42(1):101-18.</p> <p>Marbán, V. (2016), ?La gobernanza del sistema y las diferencias interterritoriales en el SAAD?, Documentación Social, 177: 41-60.</p> <p>Martínez-Buján, R. (2014). ?Los modelos territoriales de organización social del cuidado a personas mayores en los hogares?, Revista Española de Investigaciones Sociológicas, 145: 99-126.</p> <p>Martínez-Buján, R. (2019). ?Cuidados con ?sentido común?: desafíos, vacíos y contradicciones?, Investigaciones Regionales ? Journal of Regional Research, 44: 111-124.</p> <p>Martínez, R. y L. Martínez (coords.) (2015). ?La organización social de los cuidados de larga duración en un contexto de austeridad y precariedad?, Zerbitzuan, 60.</p> <p>Martínez Buján, R. and Moré, P. (coords.) (2021). Migrations, care work and social risks: the contradictions of welfare in the context of Covid-19. Migraciones, 53: 1-26. https://doi.org/10.14422/mig.i53y2021.001</p> <p>Montserrat, J. (2015). Impactos de las medidas de estabilidad presupuestaria en el Sistema de Autonomía y Atención a la Dependencia: retos del futuro, Zerbitzuan, 60: 9-30.</p> <p>Montserrat, J. (2020). La calidad del empleo en las residencias para mayores: incidencia en la gestión de la covid-19, Zerbitzuan, 73: 54-60.</p> <p>Moré, P. (2016). "Cuidados "en cadena":</p>
---------------------	---

cuerpos, emociones y ética en las residencias de personas mayores." Papeles del CEIC, 1/2016.

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías